

Handläggare
Christer Knutås
Telefon: 08 508 301 77

Till
Kyrkogårdsnämnden

Stockholms miljöprogram 2016-2019, svar på remiss

Förslag till beslut

1. Kyrkogårdsnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande som svar på remissen
2. paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Mats Larsson
förvaltningschef

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom tekniska avdelningen. Ärendet har behandlats i förvaltningsgrupp den 27 januari 2016.

Bakgrund

Miljöroteln, inom kommunstyrelsen har utsänt ett förslag till nytt miljöprogram för Stockholms stad, avseende perioden 2016-2019 (dnr 303-1200/2014). Remisstiden sträcker sig till den 8 februari 2016.

Remissen i sin helhet med bilagor finns att ladda ned på <http://insynsverige.se/stockholm-kyf>

Programmet är uppdelat i sex övergripande målområden som är oförändrade jämfört med tidigare miljöprogram. Till målområdena är kopplade 30 delmål. Till miljömålen föreslås 40 indikatorer för att indikera att arbetet är på rätt väg för att nå miljömålen. Samtliga indikatorer i programmet beslutas av kommunfullmäktige. Därvid läggs fast både indikatorns innehåll, målvärden och vilka nämnder och styrelser som ska rapportera. De olika indikatorerna följs upp genom stadens integrerade ledningssystem (ILS) av kommunstyrelsen. Uppföljningen sker i samband med tertialrapporter och verksamhetsberättelser. Kommunstyrelsen ges möjlighet att uppmana och

anmoda nämnder och styrelser att vidta åtgärder för att uppnå indikatormål.

I miljöprogrammet 2016-2019 avskaffas kravet på obligatoriska miljöhandlingsplaner för nämnder och styrelser.

Målområdena är:

1. Hållbar energianvändning
2. Miljöanpassade transporter
3. Hållbar mark- och vattenanvändning
4. Resurseffektiva kretslopp
5. Giftfritt Stockholm
6. Sund inomhusmiljö

Delmål

De delmål som berör alla stadens nämnder och styrelser och därmed berör kyrkogårdsnämndens ansvarsområde är:

- 1.1 Staden ska verka för att utsläppen av växthusgaser minskar till högst 2,3 ton per invånare till år 2020
- 1.2 Staden ska genom energieffektiviseringar minska energianvändningen i den egna verksamheten med minst tio procent till år 2020
- 1.3 Långtgående energieffektivisering ska genomföras vid större ombyggnader
- 1.4 För nyproducerad byggnad, på av staden markanvisad fastighet, ska energianvändningen vara högst 55 kWh/m², år.
- 1.5 Stadens egen energiproduktion baserad på solenergi ska öka
- 2.1 Biltrafiken ska minska
- 2.2 Stockholm ska ha frisk luft
- 2.3 Trafikbullret utomhus minskar
- 2.4 Stadens gator blir mer attraktiva gång- och vistelsemiljöer
- 2.5 Fossil energi i transportsektorn ska minska
- 3.1 Sårbarheter i stadsmiljön till följd av ett klimat i förändring ska förebyggas
- 3.2 God status ska uppnås i stadens alla vattenförekomster
- 3.3 Stadens vattenområden ska stärkas och utvecklas för både rekreation och biologisk mångfald
- 3.4 Vid stadsutveckling ska ekosystemtjänster främjas för att bidra till en god livsmiljö
- 3.5 När staden växer ska den biologiska mångfalden stärkas och utvecklas
- 3.6 Varje stadsdel ska ha god tillgång till parker och områden med höga rekreations- och naturvärden

3.7 Varje stadsdel ska planeras för god stadsmiljö

4.1 Stadens verksamheter ska förebygga uppkomsten av avfall

4.2 Avfall som uppkommer ska tas om hand resurseffektivt

4.3 Farligt avfall ska inte förekomma i hushållssoporna

5.1 Spridningen av miljö- och hälsofarliga ämnen från hushåll, handel, byggande och andra aktörer ska minska

5.2 Innehållet av miljö- och hälsofarliga ämnen i upphandlade varor och tjänster ska minska

5.3 Användningen av bygg- och anläggningsvaror som innehåller miljö- och hälsofarliga ämnen ska minska

5.4 Stadens användning av kemiska produkter som innehåller utfasningsämnen och prioriterade riskminskningsämnen ska minska

5.5 Förekomsten av hälsofarliga kemikalier i förskolemiljön ska minska

5.6 Andelen ekologiska livsmedel som staden köper in ska uppgå till minst 50 %

6.1 Radonhalterna inomhus ska understiga 200 Bq/m³ luft i stadens flerbostadsfastigheter och lokaler för arbetsplatser och undervisning

6.2 Fuktskador ska förebyggas

6.3 Bullernivåerna inomhus ska minska

6.4 Luftkvaliteten inomhus ska bli bättre

Det finns inget mål i förslaget där kyrkogårdsnämnden särskilt utpekats som uppföljningsansvarig. Kyrkogårdsnämnden har dock rapporteringsansvar kring målet *Hållbar energianvändning*.

Kyrkogårdsförvaltningens synpunkter och förslag

Kyrkogårdsförvaltningen är positiv till det remitterade förslaget. Förslaget till nytt miljöprogram flyttar fram positionerna för stadens miljöarbete. Delmål och indikatorer är skärpta mot nuvarande program. Det innehåller också fler tydliga och mätbara mål och indikatorer vilket gör det enklare att följa upp programmet. Förslaget underlättar också förvaltningarnas arbete med att arbeta integrerat med miljöfrågorna i stadens system för ledning och uppföljning av verksamhet och ekonomi, ILS.

Stadens begravningsplatser och kyrkogårdar utgör viktiga gröna lungor i stadsmiljön. Nämnden ansvarar för c:a 250 Ha skogs- och parkliknande markområden inom Stockholms stad. Här finns områden, exempelvis Skogskyrkogården och Strandkyrkogården, som mycket väl kan ha betydelse för den biologiska mångfalden. I framtagande av skötselplaner för begravningsplatserna och i

skötseln av grönytor ska främjande av biotopvärden särskilt uppmärksammas.

Ett program för att minska buller och förbättra ljudmiljön kommer att tas fram och detta arbete sker delvis i ett samarbete med SLU, Sveriges lantbruksuniversitet. När maskiner byts ut i den egna maskinparken ska också bulleraspekterna vägas in.

I detta sammanhang vill förvaltningen också peka på betydelsen av rätt ställda krav i upphandlingar för att såväl åstadkomma mindre buller från maskiner som mindre kemikalieanvändning.

Avseende målet *Hållbar energianvändning* har förvaltningen under lång tid arbetat med att energieffektivisera vårt fastighetsbestånd. Energieffektiviseringar sker genom konvertering av uppvärmningssystem i eluppvärmda byggnader samt utbyte av belysningsarmaturer. Detta arbete kommer att fortsätta under programperioden. Flera av de förvaltningens byggnader, exempelvis våra begravningskapell, är dock byggda på sådant vis att de inte kan energieffektiviseras i hur hög grad som helst utan att detta hamnar i motsättning till kulturvärden och funktion. När målet om hållbar energianvändning ska följas upp är det därför viktigt att det lämnas utrymme för förvaltningarna att ge kompletterande bakgrundsbeskrivningar.

Förvaltningen har tecknat avtal med Stockholm Gas AB om att under programperioden helt gå över till biogas i förvaltningens båda kremationsanläggningar och på detta sätt bidra till ett uppnå målet om fossilbränslefritt Stockholm.

Stadens transporter skall bli mer miljöanpassade. Transporten av kista med avliden är ett ansvar som delas mellan dödsbo och begravningshuvudmannen. Vanligtvis har en begravningsbyrå fått detta uppdrag av dödsboet. Kyrkogårdsförvaltningen ersätter transportören för den delen av begravningstransporten som anges i 9 kapitlet § 6 Begravningslagen (s k transportuppdraget). Kyrkogårdsförvaltningens egen bilpark blir alltmer miljöanpassad, exempelvis utökas antalet eldrivna fordon redan 2016. En aktivitetsplan för kyrkogårdsnämndens egna miljöarbete, som bygger på stadens miljöprogram 2016-2019, kommer att tas fram under året och följas upp i förvaltningens miljöledningsgrupp. Fokus kommer att läggas på åtgärder mot buller, hållbar energianvändning, hållbar mark- och vattenanvändning samt återvinning av avfall.

SLUT